

Tjänsteställe, handläggare
Infrastruktur och samhällsplanering, Patrik Ståhl

Datum
2018-08-28

Beteckning Er beteckning
Dnr: 18RS4578 N2018/02915/BB

Näringsdepartementet

Svar på slutbetänkandet på utredningen om kommunal planering för bostäder (SOU 2018:35), Ett gemensamt bostadsförsörjningsansvar

Sammanfattning

Region Örebro län anser att slutbetänkandets förslag kan bidra till bättre bostadsförsörjning genom att förutsättningar för tidsenliga samverkansformer tillskapas liksom att utredningens förslag har förutsättningar att bidra till arbetet med det regionala utvecklingsuppdraget och till ökad konkurrenskraft i östra Mellansverige. Region Örebro län tillstyrker slutbetänkandets förslag, givet att dagens generella statliga stödformer för bostadsförsörjning blir kvar samtidigt som nya utvecklas, för att möjliggöra både nytänkande och stabilitet hos kommunerna.

Synpunkter

Region Örebro län vill inledningsvis instämma i experten Jörgen Mark- Niensens särskilda yttrande, med avseende på uppfattningen att den nya lagen bör förtydliga att begreppet bostad innefattar såväl den fysiska bostaden som boendemiljön, så att en onödig insnävning av begreppet inte sker till men för ett helhetstänkande där bostäder hanteras som en del av samhällsplaneringen i stort.

Bostadsförsörjning utgör en del av de alltmer integrerade bostads- och arbetsmarknaderna vilket enligt Region Örebro län ökar behovet av ett mer transparent arbete hos berörda parter.

Region Örebro län uppfattar att utredningens förslag till ny lag om bostadsförsörjning möjliggör ett fördjupat regionalt samarbete i linje med den pågående utvecklingen, utan att inskränka kommunernas mandat.

Detta är positivt, liksom att det är positivt om ett mer transparent planeringssystem i enlighet med slutbetänkandets förslag, kan bidra till att påvisa gränserna för kommunernas rådighet och resurser, visavi dagens bostadspolitiska uppdrag. Två exempel på detta är, i vilken grad som statens stödformer för bostadsbyggande i praktiken kan bidra till en marknad i balans, samt hur redovisningskraven för kommunala fastighetsbolag i vissa fall begränsar förutsättningarna för det kommunala ansvarstagandet vad gäller bostadsförsörjningen. Enligt Region Örebro län kan sådana förtydliganden stärka kommunernas position i dialogen med staten på ett sätt som också bör kunna främja arbetet med bostadsförsörjningen.

Enligt slutbetänkandet kan kostnaderna för nationella och regionala analyser bedömas uppgå till 40-50 miljoner kronor årligen och bör enligt förslaget finansieras ur anslagen för stöd till bostadsbyggande. Region Örebro län noterar med tillfredsställelse att slutbetänkandets förslag beträffande regionernas arbete bör innebära full kostnadstäckning.

Den avgörande styrkan i slutbetänkandets förslag ligger enligt Region Örebro län i att möjliggöra tidsenliga former för samverkan där gemensam kompetensutveckling kan äga rum. Med möjliggörande av jämförelser med andra län samt med en formaliserad ingång till statens företrädare för de länsvisa erfarenheter som samarbetet kan leda fram till.

Vissa av utredningens förslag, t.ex. ramverket för avtalen mellan staten och kommunerna lämnar vissa frågor obesvarade, vilket utmanar traditionella föreställningar om tydlighet i alla delar. Det är dock till viss del en nödvändig konsekvens av ett tydligare processtänkande som ett mer komplext samhälle i snabb förändring är i behov av för att på ett smidigare sätt kunna möta aktuella och kommande utmaningar, och där svaren inte alltid kan vara på förhand givna.

Det föreslagna delade ansvaret för bostadsförsörjning kan, som i utredningens särskilda yttrande från experten Jörgen Mark-Nielsen, kritiseras för att skapa otydlighet i ansvarsfrågan. Region Örebro län anser dock att bostadsförsörjningens faktiska koppling till både arbetsmarknad och kompetensförsörjning ger starkt stöd för utredningens slutsats beträffande ett uttalat delat ansvar och anser inte att några ändringar i förslaget är motiverade.

Bostadsbyggande är som utredningen påpekar inte en lösning i sig på bostadsförsörjningsfrågan eftersom marknaden inte med nödvändighet tillhandahåller bostäder som alla kan efterfråga. Region Örebro län bedömer dock att beskrivningen av förväntad nytta med de föreslagna lagändringarna skulle ha vunnit i trovärdighet på att i högre grad ha satts i relation till utbudssidans mekanismer.

Utredningens förslag medger kreativa och lokalt anpassade avtalslösningar mellan kommunerna och staten till stöd för bostadsförsörjningen, vilket är mycket positivt. För att ge kommunerna möjlighet till både nytänkande och stabilitet anser dock Region Örebro län att statens nuvarande ekonomiska stödformer med generella sökandekriterier behöver bibehållas, parallellt med att nya avtalsformer utvecklas i enlighet med utredningens förslag.

Region Örebro län bedömer att utredningens förslag har förutsättningar att bidra till arbetet med det regionala utvecklingsuppdraget och till ökad konkurrenskraft i östra Mellansverige samt tillstyrker slutbetänkandets förslag, givet att två principer för statliga stödformer kan samexistera i enlighet med ovanstående resonemang.

För Region Örebro län

Mats Gunnarsson
Ordförande för nämnden för samhällsbyggnad

§ 45 Svar på remiss - Ett gemensamt bostadsförsörjningsansvar, slutbetänkande av utredningen om kommunal planering för bostäder (SOU 2018:35)

Diarienummer: 18RS4578

Sammanfattning

Ett gemensamt bostadsförsörjningsansvar är titeln på slutbetänkandet från utredningen om kommunal planering för bostäder, med fokus på grupper som till följd av svag ekonomi inte kan få sina behov tillgodosedda på marknaden. Utredningen bedömer att ett mer transparent arbete krävs för att lyckas med bostadsförsörjningen och föreslår att

Bostadsförsörjningslagen (BFL) ersätts med en ny lag som möjliggör för kommun, stat och regioner att etablera samsyn genom dialog. En ny Bostadsförsörjningslag (2019:000) föreslås att träda i kraft den 1 januari 2020 samtidigt som den nuvarande lagen (2000:1383) om kommunernas bostadsförsörjningsansvar ska upphöra att gälla. Regionerna ska enligt förslaget bjuda in kommuner och länsstyrelsen till ett årligt dialogmöte där regionens analys, kommunernas bedömningar och insatser respektive länsstyrelsens resurser och prioriteringar är fasta punkter på dagordningen. Statens stödformer för bostadsbyggande ges möjlighet till lokala anpassningar och det kommunala planmonopolet behålls. Region Örebro län anser att lagförslaget kan bidra till bättre bostadsförsörjning genom att förutsättningar för tidsenliga samverkansformer tillskapas, att utredningens förslag har förutsättningar att bidra till arbetet med det regionala utvecklingsuppdraget och till ökad konkurrenskraft i östra Mellansverige. Region Örebro län tillstyrker slutbetänkandets förslag, givet att dagens generella statliga stödformer för bostadsförsörjning blir kvar samtidigt som nya utvecklas, för att möjliggöra både nytänkande och stabilitet hos kommunerna.

Beslutsunderlag

- FöredragningsPM Ett gemensamt bostadsförsörjningsansvar
- Remissvar Ett gemensamt bostadsförsörjningsansvar
- Remiss - Betänkandet Ett gemensamt bostadsförsörjningsansvar (SOU2018:30)
- Slutbetänkande av utredningen om kommunal planering för bostäder - Betänkandet Ett gemensamt bostadsförsörjningsansvar (SOU2018:30)

Beslut

Nämnden för samhällsbyggnad beslutar

att redovisat förslag till svar godkänns som Region Örebro läns svar till Näringsdepartementet.

Skickas till

Regeringskansliet, Näringsdepartementet.

Tjänsteställe, handläggare
Infrastruktur och samhällsplanering, Patrik Ståhl

Sammanträdesdatum
2018-09-26

FöredragningsPM
Dnr: 18RS4578

Organ
Nämnden för samhällsbyggnad

Ett gemensamt bostadsförsörjningsansvar, slutbetänkande av utredningen om kommunal planering för bostäder (SOU 2018:35)

Förslag till beslut

Nämnden för samhällsbyggnad beslutar

att redovisat förslag till svar godkänns som Region Örebro läns svar till Näringsdepartementet.

Sammanfattning

Ett gemensamt bostadsförsörjningsansvar är titeln på slutbetänkandet från utredningen om kommunal planering för bostäder, med fokus på grupper som till följd av svag ekonomi inte kan få sina behov tillgodosedda på marknaden. Utredningen bedömer att ett mer transparent arbete krävs för att lyckas med bostadsförsörjningen och föreslår att Bostadsförsörjningslagen (BFL) ersätts med en ny lag som möjliggör för kommun, stat och regioner att etablera samsyn genom dialog. En ny Bostadsförsörjningslag (2019:000) föreslås att träda i kraft den 1 januari 2020 samtidigt som den nuvarande lagen (2000:1383) om kommunernas bostadsförsörjningsansvar ska upphöra att gälla. Regionerna ska enligt förslaget bjuda in kommuner och länsstyrelsen till ett årligt dialogmöte där regionens analys, kommunernas bedömningar och insatser respektive länsstyrelsens resurser och prioriteringar är fasta punkter på dagordningen. Statens stödformer för bostadsbyggande ges möjlighet till lokala anpassningar och det kommunala planmonopolet behålls. Region Örebro län anser att lagförslaget kan bidra till bättre bostadsförsörjning genom att förutsättningar för tidsenliga samverkansformer tillskapas, att utredningens förslag har förutsättningar att bidra till arbetet med det regionala utvecklingsuppdraget och till ökad konkurrenskraft i östra Mellansverige. Region Örebro län tillstyrker slutbetänkandets förslag, givet att dagens generella statliga stödformer för bostadsförsörjning blir kvar samtidigt som nya utvecklas, för att möjliggöra både nytänkande och stabilitet hos kommunerna.

Tjänsteställe, handläggare
Infrastruktur och samhällsplanering, Patrik Ståhl

Sammanträdesdatum
2018-09-26

FöredragningsPM
Dnr: 18RS4578

Ärendebeskrivning

Regeringen beslutade den 9 februari 2017 att bemyndiga statsrådet Peter Eriksson att tillkalla en särskild utredare med uppdrag att utreda hur statliga bedömningar av bostadsbyggnadsbehovet ska påverka kommunal planering. Regeringen beslutade samtidigt om direktiv för utredningen (dir. 2017:12). Till särskild utredare förordnades från och med den 9 februari 2017 förvaltningschefen Hanna Wiik. Utredaren överlämnade den 28 september 2017 delbetänkandet En gemensam bild av bostadsbyggnadsbehovet, SOU 2017:73. I delbetänkandet behandlades samtliga frågeställningar i de ursprungliga direktiven. Förslagen i delbetänkandet ingår i huvudsak i föreliggande slutbetänkande. Den 20 juli 2017 beslutade regeringen om tilläggsdirektiv (dir. 2017:85) innehållande uppdrag att i olika avseenden behandla frågan om hur kommunerna arbetar med bostadsbehoven för grupper med svag ställning på bostadsmarknaden. Ett gemensamt bostadsförsörjningsansvar (SOU 2018:35) är titeln på slutbetänkande av utredningen om kommunal planering för bostäder.

Bakgrund

Den nationella bostadsmarknaden har enligt utredningen de senaste tjugo åren utvecklats med sjunkande andel hyresrätter, stigande priser som inte följer löneutvecklingen, ökade inkomstskillnader samt ökad befolkning. Det har inneburit att färre personer kan etablera sig på bostadsmarknaden eller anpassa sitt boende till aktuell livssituation, vilket kan utläsas ur offentlig statistik. Landets kommuner brister samtidigt i beskrivningen av, och analysen, vad gäller bostadsbristen samt i redovisning av hur de egna åtgärderna står i relation till den lokala bostadsmarknadens funktion. Det är därför även svårt att få en mer precis bild av frågan, inbegripet regionala skillnader, liksom att bedöma förutsättningarna för att tillgodose detta bostadsbehov.

Utredningens slutsatser beträffande kommunernas arbete baseras i huvudsak på en enkät till landets samtliga kommuner, intervjuer med samtliga kommuner i Östergötlands län samt i Örebro och Botkyrka kommuner. Därtill har utredningen inhämtat uppgifter i Stockholm, Göteborg och Malmö, från den nationella bostadsmarknadsenkäten (BME) samt ett par statliga rapporter. Bedömningen är att bostadsförsörjningslagen (BFL) inte har kunnat förebygga att bostadsbristen i Sverige har ökat och att dess inriktning på framtagande av ett dokument, riktlinjer för bostadsförsörjning, inte ger de rätta förutsättningarna för ett samordnat arbete för att lösa bostadsbristen. Utredningen föreslår därför att BFL ersätts med en ny lag.

Utredningsuppdraget

Förslagen i relation till utredningens delbetänkande En gemensam bild av bostadsbyggnadsbehovet, SOU 2017:73 bör enligt slutbetänkandet inte beredas vidare, med hänsyn till att de föreslagna förändringarna inkluderas i de förslag som lämnas i slutbetänkandet. Utredningens primära uppdrag i tilläggsdirektiven är att kartlägga hur kommunerna arbetar med att analysera och hantera efterfrågan och bostadsbehovet hos grupper med svag ställning på bostadsmarknaden och hur kommunerna använder olika verktyg och vilka avvägningar de gör för att tillgodose dessa behov. Utredningen ska också analysera behovet av vägledning eller kompletterande kommunala verktyg i syfte att underlätta arbetet med bostadsförsörjningsfrågor för grupper med svag ställning på bostadsmarknaden. Slutligen får utredningen vid behov föreslå förändringar i lagen om kommunernas bostadsförsörjningsansvar och angränsande lagstiftning, som kan leda till att efterfrågan och bostadsbehovet hos grupper med svag ställning på bostadsmarknaden tillgodoses på ett ändamålsenligt sätt.

Utredningens beskrivning av nuläget

Sveriges kommuner arbetar i varierande grad med att definiera grupper vars behov på bostadsmarknaden inte kan tillgodoses utan samhällets stöd liksom med åtgärder för att tillgodose dessa behov. Ingen kommun kvantifierar resultatet i termer av antalet behövande hushåll eller sätter dessa siffror i relation till bostadsmarknadens faktiska sammansättning för att sedan analysera avvikelser till grund för ett aktivt arbete med att tillgodose behoven. Därmed kan inte kommunerna med någon underbyggnad illustrera att de verktyg som står till buds används på ett optimalt sätt, även om många exempel finns på ett både aktivt och ambitiöst arbete. Utredaren framhåller att kommunerna inte har någon formell skyldighet att genomföra analyser av detta slag men att slutsatsen av en sådan analys är av betydelse för uppdraget att kunna kartlägga kommunernas användning av sina verktyg i relation till grupper med svag ställning på bostadsmarknaden. Att många kommuner inte identifierar några grupper som potentiellt svaga, och att de som gör det inte har någon uppfattning om hur utbudet på marknaden möter dessa gruppers behov, påverkar hur de bedömer vilka verktyg som är lämpliga att använda och vilka verktyg de saknar.

Tjänsteställe, handläggare
Infrastruktur och samhällsplanering, Patrik Ståhl

Sammanträdesdatum
2018-09-26

FöredragningsPM
Dnr: 18RS4578

Utredaren drar samtidigt slutsatsen att det finns en mängd skäl till varför ovannämnda analyser saknas. Några skäl som lyfts är att analyserna inte efterfrågas från staten, att det saknas metodstöd och att det finns politiska risker med att definiera grupper med svag ställning på bostadsmarknaden. Vidare är det statistiska underlaget behäftat med brister, samtidigt som det saknas kriterier för att bedöma bostadsbehovet.

Utredningens förslag i sammanfattning

Utredningen gör tydlig åtskillnad mellan bostadsbyggande och bostadsförsörjning där bostadsförsörjning i detta sammanhang handlar om att säkerställa att grupper med svag ekonomi får sina behov tillgodosedda.

Utredningen föreslår ett helt nytt arbetssätt för att få staten och kommunerna att ta ett gemensamt ansvar, skapa en samsyn kring vad bostadsbristen består i, och för att identifiera hur den ska lösas på alla nivåer i det offentliga Sverige. Marknaden ska alltjämt tillgodose de flestas behov och en ny lagstiftning ska stödja arbetet med att ge ekonomiskt svagare grupper på bostadsmarknaden bättre möjligheter att tillgodose sina behov. Med detta betraktelsesätt blir inte frågan om ökat bostadsbyggande målet med utredningens förslag som istället ska möjliggöra ett nytt sätt att planera för *bostadsförsörjning*. I centrum för detta arbetssätt återfinns regionerna. Skälet till detta är regionernas länsövergripande utvecklingsuppdrag parat med ansvar för både regional infrastruktur och kollektivtrafik, vilket är faktorer som starkt hänger samman med bostadsförsörjning och en väl fungerande arbetsmarknad. För att reglera det gemensamma arbetssättet föreslår utredningen en ny bostadsförsörjningslag att träda ikraft den 1 januari 2020.

Utredningen föreslår ett samlat arbetssätt där Boverket, länsstyrelserna, regionerna och kommunerna har viktiga roller. Samtliga aktörer förväntas bidra till att fortlöpande skärpa och förfina bilden av bostadsbristens omfattning och vilka insatser som är effektiva för att åtgärda den. I förekommande fall ska staten finansiera åtgärder som dialogen mellan aktörerna finner ändamålsenliga i sitt regionala sammanhang, i syfte att komplettera marknadens imperfektioner. Kostnaderna för åtgärderna kommer att variera över tid beroende på hur stort behovet är.

Samtidigt framhålls att regeringen bör vidta ett flertal åtgärder för att öka kunskapen om den faktiska bostadssituationen för att därigenom skapa bättre möjligheter att följa utvecklingen med statistik, som utgångspunkt för att kunna bedöma behovet av offentliga insatser.

En ny lag för bostadsförsörjning

Det förslagna arbetssättet kommer till uttryck i en ny lag om bostadsförsörjning med tillhörande förordning. Lagens ändamålsparagraf utgår från det allmännas åtagande i regeringsformen (RF) att trygga invånarnas rätt till bostad. I den nya lagen tilldelas Boverket, länsstyrelserna, regionerna och kommunerna tydligt ansvar och uppgifter i arbetet med att lösa bostadsbristen. Ingen part ges i lagen beslutsrätt över någon annan, men lagen ställer krav på att kommuner och länsstyrelse i respektive län årligen möts i regionernas regi för att uppdatera den gemensamma bilden av bostadsbristen, för att dra lärdom av genomförda insatser och för att koordinera nya insatser. Utredningen föreslår att Bostadsförsörjningslagen (BFL) med kompletterande förordning upphävs. Associerat med den nya lagen om bostadsförsörjning föreslås en bostadsförordning samt ändringar i Plan och bygglagen, jordabalken, förordningen om statsbidrag till kommuner för ökat bostadsbyggande, förordningen om regionalt tillväxtarbete samt förordningen om statsbidrag till kommuner med svag bostadsmarknad.

Boverkets roll och uppgifter i enlighet med utredningens förslag

Boverket ska definiera och fortlöpande beskriva omfattningen av bostadsbristen på nationell nivå och länsnivå. Boverket ska dessutom kvantifiera bostadsbristen i ekonomiska termer, definiera för alla berörda gemensamma begrepp och genomföra utvärderingar av insatser mot bostadsbristen.

Regionernas roll och uppgifter i enlighet med utredningens förslag

Regionerna ska baserat på Boverkets bedömningar göra en analys av bostadsbristen i respektive län. I arbetet ska kommunerna och länsstyrelsen ges möjlighet att bidra. I analysen ska även relevanta nationella och regionala planer vägas in. Regionerna ska bjuda in kommuner och länsstyrelsen till ett årligt dialogmöte där regionens analys, kommunernas bedömningar och insatser respektive länsstyrelsens resurser och prioriteringar är fasta punkter på dagordningen.

Regionen och kommunerna tar fram förslag på stödformer anpassade till kommunala och regionala förutsättningar vilka uttrycks i avtalsförslag där staten utgör motpart även om andra åtgärder också kan vidtas där regionen kan åta sig en aktiv roll. Lagen ska medge att privata aktörer kan ingå som avtalspart. Utredningen anser att detta möjliggör en större flexibilitet och hänsynstagande till kommunernas varierande behov, marknadsförutsättningar och ekonomiska resurser jämfört med dagens upplägg där kommunerna kan söka stöd enligt generella och förutsägbara principer.

Länsstyrelsernas roll och uppgifter i enlighet med utredningens förslag

Tjänsteställe, handläggare
Infrastruktur och samhällsplanering, Patrik Ståhl

Sammanträdesdatum
2018-09-26

FöredragningsPM
Dnr: 18RS4578

Länsstyrelserna företräder i allt väsentlig staten i detta sammanhang och ska ge kommunerna råd och information och följa upp hur de lever upp till de uppgifter de tilldelas i lagen. Det som är helt nytt är att länsstyrelserna ska sträva efter att sluta avtal med kommunerna om statlig medfinansiering av insatser mot bostadsbristen. Länsstyrelsen ska bedöma om avtalsförslagen har saklig underbyggnad med tydliggjort effektsamband och om de i relation till kommunernas ansvarsområden och egen finansieringsförmåga också kan bedömas vara rimliga, liksom om dessa är kostnadseffektiva. Länsstyrelserna gör statens bostadsförsörjningsansvar tydligt för kommunerna vilket enligt utredningen kommer att motivera dem att ta fram bättre underlag och skarpere insatser. Möjligheterna för länsstyrelserna att uppfylla sin roll och genomföra sitt uppdrag påverkas givetvis av vilka ekonomiska resurser de tilldelas. Statens vilja och möjlighet att finansiera åtgärder kommer att kunna variera över tid, i likhet med dagens situation.

Kommunernas roll och uppgifter i enlighet med utredningens förslag

Utredningens samlade förslag syftar till att ge kommunerna bättre förutsättningar och ett skarpere yttre tryck att åtgärda bostadsbristen. Genom att Boverkets bedömningar i form av regionala analyser får utgöra underlag för kommunernas bedömning av bostadsbristens omfattning ges alla kommuner tillgång till ett gemensamt kunskapsunderlag som kan kompletteras med egna iakttagelser. Genom att staten via länsstyrelserna under vissa förutsättningar erbjuder sig att ekonomiskt stödja kommunala insatser får kommunerna motiv att utforma och följa upp insatser som har en tydlig effekt. Genom att kommunerna måste redovisa såväl sina bedömningar av bostadsbristen som sina insatser och deras utfall skapas, enligt utredningen, ett tydligt tryck att prioritera frågan.

Ekonomiska följder och kommunalt självstyre

Att klargöra hur långt bostadsmarknaden befinner sig från det av riksdagen beslutade målet om en bostadsmarknad i balans ger reella förutsättningar att genom offentliga insatser nå målet, vilket inte är möjligt med nuvarande arbetssätt enligt utredningen. Kostnaderna för nationella och regionala analyser bedöms uppgå till 40–45 miljoner kronor årligen och bör finansieras ur anslagen för stöd till bostadsbyggande, varför berörda regioner kan räkna med full kostnadstäckning. Den (region)-kommunala självstyrelsen inskränks genom att nya uppgifter läggs på regionerna, bl.a. med motivet att bostadsförsörjningen är nära kopplad till regional tillväxt och regionalt utvecklingsarbete. Alternativet, att ge länsstyrelsen samma uppgifter, är mindre ändamålsenligt med hänsyn till den långsiktiga utvecklingen där regioner tar ansvar för allt fler utvecklingsfrågor. Med detta som grund bedöms ingreppet i regionernas självstyre vara proportionerligt.

Beredning

Ärendet har beretts inom Regional utveckling.

Bedömning

Slutbetänkandet innehåller en stor mängd information, huvudsakligen om dagens arbete med bostadsförsörjning samt befintlig och föreslagen ny lagstiftning. Detta nödvändiggör en mycket koncentrerad framställning av materialet. Föredragnings- PM söker fånga det som är av central betydelse utifrån Region Örebro läns utvecklingsuppdrag samt arbetet med den regionala utvecklingsstrategins mål om en bostadsmarknad i balans.

Region Örebro län vill inledningsvis instämma i experten Jörgen Mark- Niensens särskilda yttrande, med avseende på uppfattningen att den nya lagen bör förtydliga att begreppet bostad innefattar såväl den fysiska bostaden som boendemiljön, så att en onödig inskränkning av begreppet inte sker till men för ett helhetstänkande där bostäder hanteras som en del av samhällsplaneringen i stort.

Bostadsförsörjning utgör en del av de alltmer integrerade bostads- och arbetsmarknaderna vilket enligt Region Örebro län ökar behovet av en transparent hantering av frågan hos berörda parter. Region Örebro län uppfattar att utredningens förslag på ny lag om bostadsförsörjning möjliggör ett fördjupat regionalt samarbete i linje med den pågående utvecklingen, utan att inskränka kommunernas mandat. Detta är positivt, liksom att det är positivt om ett mer transparent planeringssystem i enlighet med slutbetänkandets förslag, kan bidra till att påvisa gränserna för kommunernas rådighet och resurser, visavi dagens bostadspolitiska uppdrag. Två exempel på detta är, i vilken grad som statens stödformer för bostadsbyggande i praktiken kan bidra till en marknad i balans, samt hur redovisningskraven för kommunala fastighetsbolag i vissa fall begränsar förutsättningarna för det kommunala ansvarstagandet vad gäller bostadsförsörjningen. Enligt Region Örebro län kan sådana förtydliganden stärka kommunernas position i dialogen med staten på ett sätt som också bör kunna främja arbetet med bostadsförsörjningen.

Den avgörande styrkan i slutbetänkandets förslag ligger enligt Region Örebro län i att möjliggöra tidsenliga former för samverkan där gemensam kompetensutveckling kan äga rum. Med möjliggörande av jämförelser med andra län samt med en formaliserad ingång till statens företrädare för de länsvisa erfarenheter som samarbetet kan leda fram till.

Tjänsteställe, handläggare
Infrastruktur och samhällsplanering, Patrik Ståhl

Sammanträdesdatum
2018-09-26

FöredragningsPM
Dnr: 18RS4578

Vissa av utredningens förslag, t.ex. ramverket för avtalen mellan staten och kommunerna lämnar vissa frågor obesvarade, vilket utmanar traditionella föreställningar om tydlighet i alla delar. Det är dock till viss del en nödvändig konsekvens av ett tydligare processtänkande som ett mer komplext samhälle i snabb förändring är i behov av för att på ett smidigare sätt kunna möta aktuella och kommande utmaningar, och där svaren inte alltid kan vara på förhand givna.

Det föreslagna delade ansvaret för bostadsförsörjning kan, som i utredningens särskilda yttrande från experten Jörgen Mark- Nielsen, kritiseras för att skapa otydlighet i ansvarsfrågan. Region Örebro län anser dock att bostadsförsörjningens faktiska koppling till både arbetsmarknad och kompetensförsörjning ger starkt stöd för utredningens slutsats beträffande ett uttalat delat ansvar och anser inte att några ändringar i förslaget är motiverade.

Bostadsbyggande är som utredningen påpekar inte en lösning i sig på bostadsförsörjningsfrågan eftersom marknaden inte med nödvändighet tillhandahåller bostäder som alla kan efterfråga. Region Örebro län bedömer dock att beskrivningen av förväntad nytta med de föreslagna lagändringarna skulle ha vunnit i trovärdighet på att i högre grad ha satts i relation till utbudssidans mekanismer.

Utredningens förslag medger kreativa och lokalt anpassade avtalslösningar till stöd för bostadsförsörjningen mellan kommunerna och staten, vilket är mycket positivt. För att ge kommunerna möjlighet till både nytänkande och stabilitet anser dock Region Örebro län att statens nuvarande ekonomiska stödformer med generella sökandekriterier behöver bibehållas, parallellt med att nya avtalsformer utvecklas i enlighet med utredningens förslag.

Region Örebro län bedömer att utredningens förslag har förutsättningar att bidra till arbetet med det regionala utvecklingsuppdraget och till ökad konkurrenskraft i östra Mellansverige samt tillstyrker slutbetänkandets förslag, givet att två principer för statliga stödformer kan samexistera i enlighet med ovanstående resonemang.

Tjänsteställe, handläggare
Infrastruktur och samhällsplanering, Patrik Ståhl

Sammanträdesdatum
2018-09-26

FöredragningsPM
Dnr: 18RS4578

Konsekvenser för miljö-, barn- och jämställdhetsperspektiven

Förvaltningen bedömer inte att genomförandet av slutbetänkandets förslag skulle ha någon direkt påverkan utifrån miljö-, barn- och jämställdhetsperspektiven.

Ekonomiska konsekvenser

Enligt slutbetänkandet bedöms kostnaderna för nationella och regionala analyser uppgå till 40–45 miljoner kronor årligen. Denna kostnad bör enligt utredningens förslag finansieras ur anslagen för stöd till bostadsbyggande. Utredningens förslag ger därmed intrycket av att kostnaderna som är förenade med genomförandet, för Region Örebro läns vidkommande, i allt väsentligt är finansierade av staten.

Petter Arneback
Regional utvecklingsdirektör

Skickas till:

Regeringskansliet, näringsdepartementet.